

AI developer or AI engineer

Contents

What Does an AI Developer Do?	2
AI Developer vs. Machine Learning Engineer	2
Machine Learning	2
AI	2
Top Tools Used by an AI Developer	3
Education and Background Requirements	3
Skills Needed for AI Developers	3
Mathematics and Algorithms	3
Probability and Statistics	3
Fluency in Programming Languages	4
Multi-Tasking and Proficiency with Multiple Computing Tools	4
Flexibility and Quick Learning	4
How Much Do Artificial Intelligence Developers Make?	4
Related Careers in Software and Data	4
Machine Learning Engineer	4
Data Scientist	4
Research Scientist	4
Business Intelligence Developer	4
How to Become an AI Developer — With Help From Le Wagon	4
2/ Giải mã AI là gì và AI Engineer	5
AI là gì?	5
công nghệ AI là gì?	5
Phân loại các loại công nghệ AI	6
Narrow AI (Weak AI)	6
General AI (Strong AI)	6
Super AI	6
Những ứng dụng của AI	6
Ưu điểm và hạn chế của công nghệ AI là gì?	6
AI khác gì với Machine Learning và Deep Learning?	6
Tìm hiểu về ngành AI Engineer	7
Những kỹ năng và tố chất cần thiết	7

Công việc của một AI Engineer	7
Cơ hội và thách thức trong quá trình phát triển mô hình thuật toán.....	8
Sự khác nhau giữa AI Engineer và AI Researcher.....	8
Nhu cầu tuyển dụng vị trí AI Engineer	8
Những tài liệu hữu ích khi tìm hiểu AI là gì	9
AI Engineer trong ngành IT nói gì?	9

What Does an AI Developer Do?

(Job Description and Responsibilities): <https://www.lewagon.com/tech-jobs/data-science/ai-developer>

The definition of an AI developer is pretty self-explanatory: they **develop the artificial intelligence software and applications that a particular business might use**. They program systems that will change to suit the business's needs based on the data collected and analyzed. ([link](#))

One example of this is the AI that decides what movies and TV shows to recommend to you from your favorite streaming site or recommended products based on past purchases.

Because of this, AI developers often work with data engineers, machine learning engineers, and data scientists. They also maintain those systems to make sure that everything is running smoothly. Some of the duties that an AI developer might have include:

- Answer various business challenges using AI software
- Designing, developing, implementing, and monitoring AI systems
- Explain to project managers and stakeholders the potential and limitations of AI systems
- Develop data ingest and data transformation architecture
- Be on the lookout for new AI technologies to implement within the business
- Train teams when it comes to the implementation of AI systems

AI Developer vs. Machine Learning Engineer

AI Developers and [Machine Learning Engineers](#) are similar careers, and they do work with each other in order to make the best systems to use for the business. However, there is a distinction between the two. For the most part, that distinction comes down to the difference between AI and machine learning. While there is quite a bit of overlap, **Machine Learning is only one part of AI**, rather than the whole of it.

Machine Learning

Machine learning is the use of software programs and applications that are able to learn from past applications how to **provide a more improved and optimized experience**. It utilizes statistics and operations research in order to help the software to adapt over time as it's used. While this is convenient and helpful, it is not entirely AI.

AI

AI pulls from both **Machine Learning** and **Deep Learning**, which **implements larger neural networks** to learn more complex programs and broadens the knowledge of the software program or application. The

point of AI is *not just to adapt, but to be “smart”* as it does so. Think of your smartphone, or home appliances such as a smart fridge or smart trash can. Your GPS is also a good example of AI.

A machine learning engineer is responsible for developing the machine learning processes that the business uses, especially when it comes to collecting data or in response to data. AI developers instead work with AI, bringing their businesses into the future.

Top Tools Used by an AI Developer

An AI developer — or any software professional — is only as good as their tools. While one of the duties of an AI developer is to **create AI systems from scratch**, they use tools and languages that just about every programmer uses in order to create those systems and to make them accessible to those who use them. Some of the tools that an AI developer might use include:

- Programming languages like Java, Scala, and **Python**
- Deep learning platforms such as H2O.AI
- Deep learning **libraries**
- Google assistants to implement within AI systems
- Cloud platforms like Azure or **Google Cloud AI**
- **IBM Watson AI** solutions
- APIs like OpenGL or PhysX
- Profiling tools like Perl or Perforce
- Analytic tools like **TensorFlow**, Torch, and PyTorch

Education and Background Requirements

(What Type of Person Makes a Good AI Developer)

Are you a natural problem solver, a critical thinker, and someone who is fascinated by the world of AI? A career as an AI developer might be the perfect job for you. An intensive bootcamp in **Data Science** or a Bachelor's Degree in computer science, engineering, game development, or computer programming is a must for a **potential** AI developer. A Master's Degree isn't necessary unless you plan to work for a large company such as a large game development company, but you can pursue a Master's Degree in Artificial Intelligence to get a leg up in the industry.

You **won't need** a wealth of job experience in order to apply for your first job as an AI developer. Most of all, you'll have to prove that you **have familiarity with the tools** needed to perform a job as an AI developer and that you have the skills and personality the company is looking for.

Skills Needed for AI Developers

So you have the education and the experience. The next question is whether you have the right personality. The skills needed to be an AI developer can be easily learned if you have the time to dedicate to it, as well as the kind of personality that's right for the job. Some of the skills you'll need to be an AI developer include:

Mathematics and Algorithms

AI development, like most programming, is a matter of mathematics. AI developers should be experts at problem solving who love to work through a logic challenge. They should also be familiar with algorithms — how they work, how they're made, and how they can be improved. If you have the kind of mind that's constantly solving math equations, this is a great job for you.

Probability and Statistics

Probability and statistics are the main thing that makes AI work. It's all about searching for patterns and trends so that you can predict what's needed and adapt accordingly. AI developers should be familiar with a variety of statistical methods and probability theories in order to make their AI productions succeed.

Fluency in Programming Languages

Do you sometimes feel that you speak in Java or Python?

AI developers are programmers, so it's important to be an expert in common programming languages. That includes Python and R, as well as Java, C++, and Scala. These programming languages will help you to develop more complex and more optimized algorithms.

Multi-Tasking and Proficiency with Multiple Computing Tools

AI developers work with data scientists and data analysts, who collect their data from a wide variety of sources. There's simply too much data in the world to leave it to just one or two sources. Thus AI developers should be handy when it comes to multiple computing tools and data collection methods, as well as skilled at multitasking and having multiple things on their plate (or screen, as it were).

Flexibility and Quick Learning

As stated above, you'll have to use multiple different sources when it comes to data collection and analysis, as well as multiple tools for the AI development itself. AI developers should be able to be flexible, shifting from project to project. They should also be quick learners who are able to learn a new system when one is introduced.

How Much Do Artificial Intelligence Developers Make?

Not only is a job as an AI developer exciting, but working in artificial intelligence pays. AI developers have an average salary of about \$75,000, sometimes receiving bonuses in terms of profit sharing and commissions. This is a job with high demand, so the job security is high, meaning you'll be able to enjoy this financial stability as well as the possibility for bonuses and raises through the years.

You may choose to stay within artificial intelligence development for the rest of your career, or you may decide to move on to a different career within that field.

Related Careers in Software and Data

Rarely does someone stay in the same position for their entire career. You may be passionate about software, artificial intelligence, or data. Even if you don't stay an AI developer for the entirety of your career, you may move on to other positions within AI or data that are similar or are a promotion from your current position. Some of those positions may include:

Machine Learning Engineer - average salary \$146,085 in the U.S.

Data Scientist - average salary \$96,100 in the U.S.

Research Scientist - average salary \$80,285 in the U.S.

Business Intelligence Developer - average salary \$80,103 in the U.S.

These numbers are all from [Payscale](#), and all a step up in pay from that of an artificial intelligence developer. But even comparable pay — as with a business intelligence developer — can still make for an interesting career change, offering variety while still working within the field you're passionate about.

How to Become an AI Developer — With Help From Le Wagon

- Ready to get started with a career as an AI developer?
- Want to hone your skills in order to give you a competitive edge in the job market?

Whether you're graduating from college with a Bachelor's Degree and a career plan or you're changing careers after some time in the workforce, it's a great time to become an AI developer. And there's never a bad time to learn new skills and improve.

When it comes to Web Development or Data Science, Le Wagon has you covered. We have more than 40 campuses throughout Europe, Asia Pacific, the Americas, the Middle East, and Africa. At these campuses, you can take part in our coding bootcamps, intensive programs where you can learn from industry experts and network with peers. We offer:

- A 9-week full time Web Development bootcamp
- A 24-week part time Web Development bootcamp
- A 9-week full time **Data Science** bootcamp
- A 24-week part time **Data Science** bootcamp

In all of them, you'll work on projects that will mirror the kind of work you'll do on the job as well as attend lectures and panels. In the [Data Science bootcamp](#), you can spend two weeks on machine learning followed by one week on deep learning, equipping you with the knowledge you need to develop AI systems. The bootcamp even includes relaxing periods such as yoga as a break from the mental stress of coding so intensely.

Combined with a scientific background and a few months of self-learning, our Data Science bootcamp will surely allow you to succeed as an AI Developer.

2/ Giải mã AI là gì và AI Engineer

<https://itviec.com/blog/ai-la-gi/>

AI là gì?

Công nghệ AI (Artificial Intelligence – Trí tuệ nhân tạo) là trí thông minh được thể hiện bằng máy móc, trái với trí thông minh tự nhiên của con người.

Trong thời đại công nghệ 4.0, đi đâu người ta cũng nhắc đến AI và thậm chí mọi người còn xem AI như một “tượng đài” trong công nghệ máy tính hơn chỉ là xu hướng đơn thuần.

công nghệ AI là gì?

AI (Artificial Intelligence – Trí tuệ nhân tạo) là trí thông minh được thể hiện bằng máy móc, trái với trí thông minh tự nhiên của con người. Trong lĩnh vực học máy, AI có thể hiểu đơn giản là các mô hình, thuật toán được các kỹ sư AI (AI Engineer) phát triển.

AI là một ngành khoa học được sinh ra với mục đích làm cho máy tính có được trí thông minh. AI là mục tiêu của con người và có thể đạt được bằng nhiều cách, mà trong đó học máy (**Machine Learning**) là một phương tiện để đạt được mục tiêu đó. Bản chất của học máy là các mô hình, thuật toán có thể tự học hỏi trên dữ liệu đầu vào nhằm giải quyết một bài toán cụ thể. Nhờ có học máy mà chúng ta đã có thể tiến gần hơn tới AI.

Hiện nay học máy/AI đang tập trung vào các mục tiêu như giúp máy tính có khả năng nghe, nhìn, đọc, hiểu từ các dữ liệu âm thanh, hình ảnh, văn bản; hoặc có thể hỗ trợ con người xử lý lượng dữ liệu khổng lồ mà con người phải giải quyết hằng ngày.

Một số hướng chính của AI/học máy hiện nay đang phổ biến như:

- Xử lý hình ảnh (Computer Vision)
- Xử lý ngôn ngữ tự nhiên (Natural Language Processing)

- Xử lý tín hiệu âm thanh (Audio Signal Processing)
- Xử lý dữ liệu lớn (Big data)

Phân loại các loại công nghệ AI

Dựa trên khả năng của hệ thống mà người ta chia AI thành 3 loại:

Phân loại AI	Ý nghĩa
Narrow AI <i>(Weak AI)</i>	Thường chỉ giải quyết được một tác vụ nhỏ và không làm gì khác quá khả năng. Các ứng dụng có Narrow AI đang trở nên phổ biến, hiện diện hằng ngày như trợ lý ảo Siri, Google translate, hệ thống mở khoá bằng khuôn mặt.
General AI <i>(Strong AI)</i>	Có thể hiểu và học hỏi bất cứ tác vụ nào mà con người có thể làm. Chúng ta chưa đạt tới được trình độ AI này và vẫn cần nghiên cứu thêm, đặc biệt Microsoft đã đầu tư 1 tỷ USD vào OpenAI để phát triển Strong AI.
Super AI	Có thể vượt qua khả năng của con người, thậm chí làm tốt hơn con người ở nhiều bài toán. Ngoài ra AI này còn có thể hiểu được cảm xúc của con người và biểu đạt cảm xúc của riêng mình.

Xét về xu hướng của AI trong tương lai gần, Cẩn (Viettel AI Engineer) chia sẻ:

“Hiện tại chúng ta vẫn đang tìm các phương pháp để có thể làm tốt các bài toán nhỏ (nghe, nhìn, đọc, hiểu) trong hệ thống Weak AI, nên trong tương lai gần mình nghĩ chúng ta vẫn tiếp tục và phát triển các bài toán này. Nhưng trong 20 năm tới, có thể Strong AI có thể xuất hiện và đồng hành cùng loài người, ai mà biết được (cười).”

Những ứng dụng của AI

Cẩn chia sẻ, AI được ứng dụng nhiều trong những công nghệ thuộc cuộc sống hằng ngày cũng như nhiều ngành nghề, chẳng hạn:

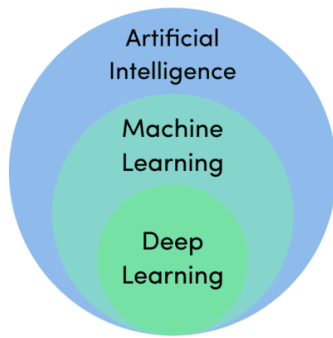
- Hệ thống nhận diện khuôn mặt thông qua các camera được gắn tại sân bay và các tòa nhà
- Xe tự hành của Tesla
- Các trợ lý ảo (như Siri, Google Assistant, Alexa) có khả năng nghe, hiểu, trả lời và làm việc cho mình
- Những ứng dụng trong y sinh, dùng AI để chẩn đoán bệnh dựa trên phim chụp X-quang, X-ray và MRI
- Quen thuộc hơn thì có những dòng smart TV, áp dụng công nghệ AI để cải tiến chất lượng hình ảnh hoặc nhận diện giọng nói...

Ưu điểm và hạn chế của công nghệ AI là gì?

Về điểm tốt, Cẩn chia sẻ rằng AI giúp cuộc sống của con người trở nên an toàn và hiệu quả hơn. Như xe tự lái của Tesla hoặc các trợ lý ảo.

Về điểm chưa tốt, độ chính xác của thuật toán vẫn chưa đủ tốt nên đôi khi gây phiền toái cho con người. Bên cạnh đó, vẫn có một số người đã huấn luyện học máy/AI cho các mục đích không tốt.

AI khác gì với Machine Learning và Deep Learning?

Có thể hiểu AI là mục tiêu của con người, mong muốn máy tính có thể có trí tuệ như loài người. Để làm nên trí tuệ đầy, máy học **Machine Learning** là một phương tiện được dùng để đạt được.

Bên trong Machine Learning có nhiều cách thức, thuật toán để học thì **Deep Learning là nổi bật nhất**. Nhờ có Deep Learning mà máy tính đã có thể giải quyết các bài toán không tưởng đối với máy tính nhiều năm trước như lắng nghe chính xác giọng nói của con người, nhận diện chính xác khuôn mặt trong hàng triệu khuôn mặt khác nhau...

Nhắc đến Deep Learning, Cẩn cũng “thở lợ” rằng bạn **ước đã học Deep Learning sớm hơn** vì mãi đến khi đi làm thì mình mới biết Deep Learning có thể giải quyết được rất nhiều thuật toán, là một vũ khí cực kỳ lợi hại.

Tìm hiểu về ngành AI Engineer

Sau khi đã hiểu được AI là gì, Cẩn chia sẻ thêm về ngành AI Engineer nói riêng và những ngành nghề có liên quan đến công nghệ AI nói chung.

Những kỹ năng và tố chất cần thiết

1. *Thứ nhất*, kỹ năng quan trọng nhất phải kể đến chính là **khả năng học tập và chủ động** trong học tập vì lĩnh vực AI còn khá mới và công nghệ AI luôn thay đổi hàng ngày.
2. *Thứ hai*, bạn phải biết lập trình hay nói đúng hơn là có **nền tảng về IT**. Những thứ như cấu trúc dữ liệu và giải thuật, lập trình hướng đối tượng đều quan trọng.
3. *Thứ ba*, cũng không kém phần quan trọng chính là **khả năng ngoại ngữ** (nhất là kỹ năng đọc, hiểu) vì tài liệu về AI hầu như là tiếng Anh. Có một số người dịch sang tiếng Việt nhưng số lượng rất ít, không đáng kể.

Còn về xác suất thống kê hay đại số tuyến tính thì theo Ngọc Cẩn chia sẻ, chỉ cần các bạn duy trì được nền tảng lúc còn học ở trường và chủ động học hỏi thêm là được. Vì có nhiều bạn AI Engineer mà Cẩn biết cũng không thực sự giỏi toán nhưng vẫn làm việc được vì các bạn biết lập trình.

Công việc của một AI Engineer

Tại Viettel R&D, với vai trò là một AI Engineer, Cẩn phụ trách những công việc bao gồm:

- Thu thập và xử lý dữ liệu hình ảnh
- Huấn luyện mô hình trên dữ liệu đang có
- Thảo luận với nhóm để giải quyết vấn đề trong khi huấn luyện
- Thảo luận với **Business Analyst** và **Project Manager** để định nghĩa hướng đi đúng đắn cho mô hình
- Đánh giá mô hình
- Triển khai trên sản phẩm của công ty

Nếu sau khi triển khai mà sản phẩm gặp vấn đề hoặc hoạt động không tốt thì mình phải kiểm nghiệm lại mô hình, có thể thêm hoặc thay đổi dữ liệu. Lúc này, vòng tròn công việc được lặp lại như mình đã nói ở trên, nghĩa là phải thu thập và xử lý dữ liệu, huấn luyện mô hình...

Trong quá trình làm việc với công nghệ AI, Cẩn đã có những bất ngờ và kỷ niệm vui. Có khi mô hình suốt 3 tháng trời không thể huấn luyện được, bỗng dưng một ngày chỉ cần thay đổi một tham số, cách thức rất nhỏ thì tự nhiên mô hình hoạt động và chạy tốt.

Ngoài ra, làm việc với công nghệ AI không phải lúc nào cũng suôn sẻ, có những lúc Cẩn đã dùng rất nhiều thời gian để tìm hiểu thuật toán và huấn luyện mô hình, deadline thì đến chần nhưng mô hình vẫn không thể hoạt động được, kiểu như nhìn mèo ra chó ấy. (cười)

Cơ hội và thách thức trong quá trình phát triển mô hình thuật toán

Theo Cẩn chia sẻ, AI Engineer xây dựng được thuật toán tốt thì sẽ có cơ hội triển khai thuật toán của mình ra thực tế. Khi đó thuật toán đó có thể trở thành tính năng lõi của cả dự án, giúp tăng cơ hội thăng tiến trong công ty.

Thách thức thì chắc chắn là có nhiều, vì để xây dựng được thuật toán có độ chính xác cao và đáp ứng được nhu cầu của công ty. Một AI Engineer phải liên tục học hỏi và nghiên cứu để cải thiện mô hình thuật toán của mình, đó là công việc đòi hỏi nhiều chất xám và kiên trì.

Sự khác nhau giữa AI Engineer và AI Researcher

Ngọc Cẩn nhận thấy rằng nhiều công ty thường **không phân biệt** rõ 2 vị trí này và có sự đánh đồng giữa 2 vị trí nhưng thật ra đây là 2 vị trí có những sự khác nhau nhất định. Theo quan điểm cá nhân của Cẩn:

- AI Researcher là người nghiên cứu. Công việc của họ là nghiên cứu để giải quyết các giới hạn của học máy. Bằng việc đọc các công bố khoa học, họ có thể tìm được các thuật toán để giải quyết các bài toán của dự án.
- **AI Engineer** là **kỹ sư** nên thường sẽ giải quyết các vấn đề liên quan đến kỹ thuật nhiều hơn. Chẳng hạn như lọc dữ liệu, gán nhãn, huấn luyện và triển khai mô hình thuật toán. Vị trí này cũng yêu cầu nhiều kỹ năng về lập trình hơn.

Bạn có thể hiểu đơn giản: AI Researcher là người nghiên cứu và tìm giải pháp cho bài toán của doanh nghiệp. Còn AI Engineer là người sẽ phải lập trình, làm việc với dữ liệu, tìm kiếm công cụ và đánh giá để cho ra mô hình tối ưu nhất.

Nhu cầu tuyển dụng vị trí AI Engineer

Theo Cẩn chia sẻ, AI là ngành rất hot, nhu cầu tuyển dụng **không bao giờ dừng** lại cả. Nếu theo đuổi AI thì rất dễ kiếm việc. Thu thập của những người làm AI có kinh nghiệm cũng rất cao.

Nhà tuyển dụng cũng hiểu khó khăn khi tìm người nên rất sẵn sàng tuyển những người ít kinh nghiệm nhưng có năng lực học tập giỏi. Có rất nhiều bạn từ các trường đại học hàng đầu được săn đón với mức lương rất cao.

Tuy nhiên, Cẩn cũng cho rằng, khi so sánh với 3 năm trước đây, nhu cầu tuyển dụng cho vị trí AI Engineer có giảm đi đôi chút vì có rất nhiều công ty làm về AI nhưng đã “chết yểu” và các doanh nghiệp cũng rút ra bài học cho riêng mình. Hiện nay, vị trí này vẫn được tuyển dụng nhiều nhưng để tìm được một người có kinh nghiệm và thực sự biết làm thì không hề đơn giản.

Như Cẩn đã có chia sẻ ban đầu, nếu bạn là người có khả năng học tập và chủ động thì chẳng mấy chốc sẽ có thể bứt phá và trở thành một AI Engineer có tay nghề cao.

Những tài liệu hữu ích khi tìm hiểu AI là gì

Dành cho những bạn muốn theo đuổi nghề AI Engineer nhưng vẫn còn chưa thật sự nắm rõ AI là gì, Cần gợi ý một vài trang web và tài liệu học tập hữu ích:

- [Deeplearning.ai](#): Cung cấp các kiến thức cơ bản về Deep Learning, giúp nắm được nền tảng, hiểu sâu bản chất vấn đề bên trong của thuật toán. Đây là khóa học mình cực kỳ khuyến khích cho các bạn mới. →R
- [Khóa học của fast.ai](#): Khóa học về các bài toán căn bản liên quan đến AI nhưng được chỉnh sửa để dễ tiếp cận hơn.
- [Machine Learning Cơ Bản](#): trang blog tổng hợp nhiều thuật toán từ căn bản đến nâng cao, cách trình bày thân thiện, dễ hiểu và đặc biệt sử dụng tiếng Việt. Đây là trang tài liệu mình vẫn hay tham khảo khi mới bước chân vào lĩnh vực này.
- Sách [Deep Learning \(Adaptive Computation and Machine Learning series\)](#) by Ian Goodfellow, Yoshua Bengio, Aaron Courville, Francis Bach: sách được biên soạn bởi các chuyên gia đầu ngành, chuyên sâu và có phổ kiến thức rộng, phù hợp với các bạn đã có kiến thức nền tảng muốn tìm hiểu chuyên sâu hơn. →R
- [Các câu hỏi phỏng vấn AI cơ bản](#): Nhiều câu hỏi khá hay và hữu ích, các bạn có thể đọc thêm để hiểu về một số khái niệm cơ bản liên quan đến AI.

AI Engineer trong ngành IT nói gì?

Khi làm việc với trí tuệ nhân tạo, bạn có thể dành nhiều thời gian để tìm hiểu bản chất công nghệ AI là gì và “chinh phục” nó, nhưng khi làm việc với con người thật, liệu bạn có đủ kiên nhẫn?

Khi được hỏi về một sai lầm đáng nhớ nhất trong quá trình việc của mình, Cần đã chia sẻ với ITviec một câu chuyện vô cùng thú vị mà thiết nghĩ đây cũng là câu chuyện của những nhà lãnh đạo, team leader khác. Cần kể về lúc bạn còn làm Team Leader tại TMA Solutions,

Mình đã quá chú trọng vào kết quả và hiệu suất, cứ nghĩ làm gì thì làm, miễn sao hoàn thành công việc là được mà không quan tâm đến cảm xúc của những thành viên trong team.

Cụ thể, Cần đã đánh giá rất tệ vào kết quả công việc cuối quý của một bạn trong team do bạn ấy không hoàn thành đầy đủ chỉ tiêu được giao theo đúng deadline. Điều này đã dẫn đến việc team phải mất thêm 2 tháng để hoàn thành. Tuy vậy, khi được hỏi, bạn ấy chỉ im lặng không giải thích.

Khoảng thời gian sau này, sau khi tìm hiểu, Cần mới phát hiện ra rằng sở dĩ bạn ấy hay nghỉ làm và mất tập trung trong công việc là vì nhiều vấn đề gia đình. Vậy mà là một người dẫn dắt, Cần không nhận ra được vấn đề của thành viên, chỉ biết trách móc và đổ trách nhiệm. Vài tháng sau, bạn ấy cũng nghỉ làm ở công ty.

Kể từ lần đấy, Cần nhận ra rằng lãnh đạo con người là một việc vô cùng nhạy cảm và phức tạp, không thể giữ tư duy như vậy được.

Mình bắt đầu tìm hiểu những quyển sách về phong cách lãnh đạo và cách dùng người mà trong đó mình tâm đắc với nhất với cuốn “[Nhà lãnh đạo xuất chúng](#)” (Multipliers).

Bản thân mình cũng thay đổi rõ rệt hơn trong cả cách suy nghĩ lẫn hành động. Không chỉ gặp nhau ở công ty, mình và team còn hẹn gặp ngoài công việc: tán dóc ở quán cà phê, tham gia đá bóng chung,

tổ chức tiệc tại gia... Mình để ý đến cảm xúc của đồng đội nhiều hơn chứ không chăm chăm vào hiệu suất công việc như trước nữa.